Python Czwarty wykład

dr inż. Marcin Ciura, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej

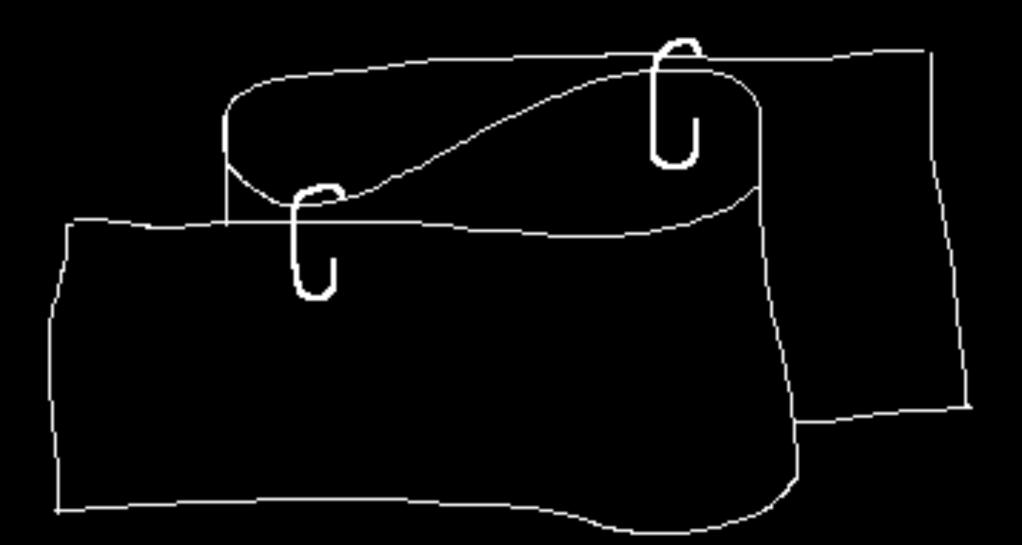
Przepraszam was za to, że obiecałem wam kilka sztuczek, a pokażę wam tylko jedną:-)

Sztuczka z banknotem i dwoma spinaczami

Jeśli samodzielnie czytasz tę przezentację, zachęcam cię: zrób tę sztuczkę Wynik cię zaskoczy:-)

Sztuczka z banknotem i dwoma spinaczami (Bill Bowman, Seattle, 1954)

1. Zegnij banknot w literę S i zepnij go dwoma spinaczami

2. Śmiało pociągnij za końce banknotu. Nie podrze się:-)

Przepraszam was za to, że was oszukałem :-) Dziś omówię więcej sztuczek Proszę robić notatki :-)

Plan na dziś

- + Kilka sztuczek:
 - łączenie operatorów porównania
 - metoda .get słowników
 - przypisanie krotki do krotki
 - złożone operatory przypisania
 - domyślne argumenty funkcji
 - listy składane
 - stowniki składane
 - zbiory składane
 - prawdziwe i nieprawdziwe obiekty
- + Krotki

- + Funkcje wbudowane:
 - sum
 - sorted
 - range
 - enumerate
- + Zbiory
- + Importowanie modułów
- + Wybrane funkcje czterech modułów:
 - math
 - statistics
 - random
 - urllib

Pierwsza sztuczka: Łączenie operatorów porównania

Łączenie operatorów porównania

Zamiast pisać tak:

if x >= 90 and x <= 110: print('Około 100')

możemy pisać tak:

if 90 <= x <= 110:
 print('Około 100')</pre>

Lukier składniowy

Na takie sztuczki, które nie zmieniają istoty języka programowania, tylko dodają do niego wygodniejszy sposób zapisu, mówi się "lukier składniowy"

Jeśli ciastko bez lukru jest smaczne, to z lukrem będzie smaczniejsze. Byle nie przedobrzyć:-)

Jeśli język programowania jest wygodny, to z lukrem składniowym będzie wygodniejszy. Byle nie przedobrzyć

Druga sztuczka: Metoda .get słowników

Metoda get słowników

Jeśli wyraz pl <u>nie należy</u> do słownika słownik_pl_cz, to wykonanie tej linii programu spowoduje wyjątek, czyli przerwie działanie programu:

wyraz_cz = słownik_pl_cz[wyraz_pl]

Metoda get słowników

Dlatego bezpieczniej jest pisać tak:

```
if wyraz_pl in słownik_pl_cz:
    wyraz_cz = słownik_pl_cz[wyraz_pl]
else:
    wyraz_cz = '???'
```

Metoda get słowników

Dzięki metodzie .get możemy to zapisać krócej:

```
wyraz_cz = słownik_pl_cz.get(wyraz_pl, '???')
```

Metoda .get ma dwa argumenty:

- + klucz, którego wartość chcemy pobrać
- + <u>wartość domyślną</u>, którą zwróci ta metoda, jeśli klucza nie ma w słowniku

Metoda .get słowników – zagadka

Co robi taki fragment programu?

```
wyraz_cz = słownik_pl_cz.get(wyraz_pl, wyraz_pl)
```

Nazwa "krotka" (tuple) pochodzi od wyrazu "krotność":

- + dwukrotny (double)
- + trzykrotny (triple)
- + czterokrotny (quadruple)
- + pięciokrotny (quintuple)
- + sześciokrotny (sextuple)
- + siedmiokrotny (septuple)

Krotki są z pozoru podobne do list, tylko że:

- + listy otacza się nawiasami kwadratowymi, a krotki nawiasami okrągłymi ()
- + elementy list można zmieniać, a krotki są niezmienne
- + elementy danej listy zazwyczaj są tego samego typu, a elementy danej krotki niekoniecznie

```
współrzędne = (4, 3)
student = ('Jan', 'Nowak', 'bioinformatyka', 123456)
print(współrzędne[0]**2, współrzędne[1]**2)
print(student[1], student[0], student[2])
student[2] = 'biologia'
16 9
Nowak Jan bioinformatyka
TypeError: 'tuple' object does not support item assignment
```

Porównywanie krotek

Krotki porównuje się element po elemencie, od pierwszego elementu:

```
student = ('Jan', 'Kowalski', 'bioinformatyka', 123456)

print(student == ('Jan', 'Kowalski', 'bioinformatyka', 123456))

print(student == ('Jan', 'Kowalski', 'bioinformatyka', 123457))

print(student < ('Jan', 'Nowak', 'bioinformatyka', 654321))

True

False

True
```

Łańcuchy, liczby <u>i krotki</u> mogą być kluczami słowników, bo są niezmienne

Takie słowniki, które miałyby zmienne klucze, byłyby okropne: program mógłby wstawić do słownika wartość związaną z jakimś kluczem, a potem zmienić ten klucz i zgubić dostęp do wstawionej wartości

Trzecia sztuczka: Przypisanie krotki do krotki

Przypisanie krotek do krotek

Oszukałem was: nawiasy okrągłe wokół krotek zwykle nie są potrzebne

Po prawej stronie operatora przypisania = zwykle się je pisze. Po lewej stronie operatora przypisania = zwykle się ich nie pisze

student = ('Jan', 'Kowalski', 'bioinformatyka', 123456) imię, nazwisko, kierunek, numer_indeksu = student

Przypisanie krotek do krotek

```
Zamiast pisać tak:
if a > b:
  tmp = a # tmp to skrót od "temporary variable", czyli "tymczasowa zmienna"
  a = b
  b = tmp # Teraz na pewno a <= b
możemy wygodnie zamieniać wartości zmiennych:
if a > b:
  a, b = b, a # Teraz na pewno a <= b
```

Proszę mnie o coś zapytać:-)

Czwarta sztuczka: Złożone operatory przypisania

Złożone operatory przypisania

Zamiast pisać tak:

```
x = x + 5

lista[i] = 2 * lista[i]

słownik[k] = słownik[k] - 1
```

możemy pisać tak:

```
x += 5
lista[i] *= 2
słownik[k] -= 1
```

To są złożone operatory przypisania: += -= *= /= %= **=

Operator reszty z dzielenia %

Operator % oblicza resztę z dzielenia lewej strony przez prawą:

```
print(10 % 3)
1
print(12 % 4)
0

if x % 2 == 0:
    print(f'{x}) to liczba parzysta')
```

Funkcja wbudowana sum

Funkcja wbudowana sum

Funkcja sum sumuje elementy kolekcji liczb, czyli list, krotek, zbiorów, kluczy słowników

```
print(sum([4, 3.5, 2]))
9.5
```

Funkcja sorted sortuje kolekcje, czyli listy, krotki, zbiory, słowniki
Funkcja sorted zwraca nową, posortowaną <u>listę</u>
Funkcja sorted nie zmienia tej kolekcji, która jest jej argumentem

lista = sorted(kolekcja)

```
liczby = [3, 2, 6, 4]
print(sorted(liczby))
[2, 3, 4, 6]
owoce = ['jabłko', 'gruszka', 'banan']
print(sorted(owoce))
['banan', 'gruszka', 'jabłko']
```

Funkcja sorted z dodatkowym argumentem reverse=True sortuje kolekcje w kolejności malejącej

```
liczby = [3, 2, 6, 4]

print(sorted(liczby, reverse=True))

[6, 4, 3, 2]
```

Funkcja wbudowana range

Funkcja wbudowana range

Funkcja range generuje ciągi liczb całkowitych Funkcja range jest często używana w pętlach <u>for</u> Funkcja range ma trzy formy:

```
range(stop)
range(start, stop)
range(start, stop, krok)
```

Funkcja wbudowana range — wersja z jednym argumentem

```
range(stop) generuje kolejne liczby całkowite od 0 do stop-1
Funkcja range nigdy nie generuje wartości stop
for i in range(5):
  print(i)
0
```

Funkcja wbudowana range — wersja z dwoma argumentami

```
range(start, stop) generuje liczby całkowite od start do stop-1
Funkcja range nigdy nie generuje wartości stop

for i in range(3, 7):
    print(i)
3
4
```

Funkcja wbudowana range — wersja z trzema argumentami

```
range(start, stop, krok) pozwala określić krok, czyli wartość, o którą zwiększa
się kolejna liczba ciągu. Funkcja range nigdy nie generuje wartości stop

for i in range(1, 10, 2):
    print(i)
1
3
5
```

Funkcja wbudowana range — wersja z trzema argumentami

```
range(start, stop, krok) pozwala określić <u>krok</u>, czyli wartość, o którą zwiększa się kolejna liczba ciągu. Krok może być ujemny. Funkcja range nigdy nie generuje wartości <u>stop</u>
```

```
for i in range(5, 0, -1):
    print(i)
5
4
3
2
```

Funkcja wbudowana enumerate

Funkcja wbudowana enumerate

Funkcja enumerate generuje krotki (indeks, wartość)

```
imiona = ['Anna', 'Bartek', 'Celina']
for indeks, imie in enumerate(imiona):
    print(indeks, imie)
```

- 0 Anna
- 1 Bartek
- 2 Celina

Funkcja wbudowana enumerate

```
Argumentem funkcji enumerate może być dowolny obiekt, po którym
można iterować: lista, krotka, łańcuch znaków, słownik lub zbiór
for indeks, znak in enumerate ('Cześć'):
  print(indeks, znak)
0 C
1 z
2 e
3 ś
```

Proszę mnie o coś zapytać:-)

Piąta sztuczka: Domyślne argumenty funkcji

Funkcja print — uzupełnienie

Kiedy funkcja print wypisze swój ostatni argument, domyślnie przechodzi do nowej linii

Kiedy podamy funkcji print argument end, funkcja print wypisze ten argument zamiast przechodzić do nowej linii

Funkcja print z argumentem end — przykład

```
print('Witaj,')
print('świecie:-)')
Witaj,
Świecie
print('Witaj,', end='')
print('świecie:-)')
Witaj, świecie
```

Funkcja print z argumentem end — przykład

```
print('Liczby: ', end=")
for i in range(1, 4):
    print(i, end=')
print('Gotowe!')
Liczby: 1 2 3 Gotowe!
```

Domyślne argumenty funkcji

Argument reverse funkcji sorted ma <u>domyślną wartość</u> False

Argument end funkcji print ma domyślną wartość '\n'

Wartość domyślna to wartość, którą przyjmuje argument, gdy wywołujemy funkcję bez tego argumentu

Domyślne argumenty funkcji

Sami też możemy definiować funkcje z argumentami domyślnymi, przypisując im wartość w nagłówku funkcji za pomocą operatora =

Argumenty z wartościami domyślnymi muszą być na końcu listy argumentów

Domyślne argumenty funkcji

```
def powitaj(imię, wiadomość='Witaj'):
  """Wypisuje wiadomość i imię."""
  print(f'{wiadomość}, {imie}!')
powitaj('Jan')
Witaj, Jan!
powitaj ('Anna', 'Cześć')
Cześć, Anna!
```

Zbiory

Zbiory

Zbiory to takie biedniejsze słowniki Zbiory mają tylko klucze, nie mają wartości Każdy klucz w zbiorze występuje jeden raz Kolejność elementów w zbiorze nie ma znaczenia

```
liczby_pierwsze = {2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19} owoce = {'jabłko', 'gruszka', 'banan'}
```

Uwaga: {} to pusty słownik. Zbiór pusty tworzymy tak:

```
zbiór_pusty = set()
```

Czy element należy do zbioru:

if element in zbiór: print('należy do zbioru')

if element <u>not</u> in zbiór: print('nie należy do zbioru')

Po co nam są zbiory

Zamiast pisać tak:

```
if (litery == 'cz' or litery ==
  'dz' or litery == 'dź' or
  litery == 'dż' or litery ==
  'rz' or litery == 'sz'):
  print(f'{litery} to dwuznak')
```

możemy pisać tak:

```
DWUZNAKI = {
    'cz', 'dz', 'dź', 'dż', 'rz', 'sz',
}
if litery in DWUZNAKI:
    print(f'{litery} to dwuznak')
```

Zasada DRY

Proszę zwrócić uwagę na to, że dzięki zbiorom nie powtarzamy sześć razy fragmentu litery ==

To przykład zastosowania zasady

DRY

(Don't Repeat Yourself)

Suma dwóch zbiorów (a | b) zawiera te elementy, które należą co najmniej do jednego z tych zbiorów:

```
małe_liczby = {1, 2, 3, 4}
liczby_pierwsze = {2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19}
suma_zbiorów = małe_liczby | liczby_pierwsze
print(suma_zbiorów)
{1, 2, 3, 4, 5, 7, 11, 13, 17, 19}
```

Część wspólna dwóch zbiorów (a & b) zawiera te elementy, które należą do obu tych zbiorów naraz:

```
małe_liczby = {1, 2, 3, 4}
liczby_pierwsze = {2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19}
część_wspólna_zbiorów = małe_liczby & liczby_pierwsze
print(część_wspólna_zbiorów)
{2, 3}
```

Różnica dwóch zbiorów (a - b) zawiera te elementy, które należą do pierwszego zbioru i nie należą do drugiego zbioru:

```
małe_liczby = {1, 2, 3, 4}
liczby_pierwsze = {2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19}
różnica_zbiorów = małe_liczby - liczby_pierwsze
print(różnica_zbiorów)
{1, 4}
```

Zbiory — podsumowanie

```
zbiór = {elem1, elem2}
zbiór_pusty = set()

if element in zbiór:
    print('Należy')
if element not in zbiór:
    print('Nie należy')
```

```
suma_zbiorów = zb1 | zb2
część_wspólna = zb1 & zb2
różnica_zbiorów = zb1 - zb2
```

Szósta sztuczka: Listy składane

Dzięki listom składanym możemy tworzyć listy na podstawie innych kolekcji w jednej linii kodu Proste listy składane zapisujemy tak:

[wyrażenie for element in kolekcja]

```
Zamiast pisać tak:
```

```
sześciany = []

for i in range(10):

sześciany.append(i**3)
```

możemy pisać tak:

```
sześciany = [i**3 for i in range(10)]
```

Listy składane z warunkiem

Listy składane z warunkiem zapisujemy tak:

[wyrażenie for element in kolekcja if warunek]

Stwórz listę tych wyrazów, które mają więcej niż 5 liter:

```
wyrazy = ['jabłko', 'kiwi', 'banan', 'arbuz', 'ananas']
długie_wyrazy = [s <u>for</u> s <u>in</u> wyrazy <u>if</u> len(s) > 5]
```

```
print(długie_wyrazy)
['jabłko', 'ananas']
```

Możemy zagnieżdżać pętle w listach składanych

```
[wyrażenie <u>for</u> mniejsza_kolekcja <u>in</u> kolekcja <u>for</u> element <u>in</u> mniejsza_kolekcja <u>if</u> warunek]
```

[wyrażenie <u>for</u> element1 <u>in</u> kolekcja1 <u>for</u> element2 <u>in</u> kolekcja2 <u>if</u> warunek]

Wybierz z macierzy liczby parzyste:

```
macierz = [
    [6, 3, 7],
    [2, 9, 4],
    [5, 0, 9],
]
parzyste = [x <u>for</u> wiersz <u>in</u> macierz <u>for</u> x <u>in</u> wiersz <u>if</u> x % 2 == 0]
print(parzyste)
[6 2 4 0]
```

Zbiory składane

Zbiory składane

```
Zbiory składane tworzymy tak samo, jak listy składane, tylko otaczamy je nawiasami klamrowymi { }
```

Zbiory składane

Wypisz listę wyrazów bez powtórzeń, posortowaną alfabetycznie:

```
tekst = 'Padał deszcz, padał na dach, padał na okna'
print(sorted({wyraz.lower() for wyraz in tekst.split()}))
['dach,', 'deszcz,', 'na', 'okna', 'padał']
```

Słowniki składane

Słowniki składane

Słowniki składane tworzymy podobnie do list składanych i zbiorów składanych

Stowniki składane

Stwórz słownik czesko-polski ze słownika polskoczeskiego:

słownik_cz_pl = {cz: pl for pl, cz in słownik_pl_cz.items()}

Stowniki składane

Stwórz słownik, w którym kluczami są wyrazy, a wartościami długości tych wyrazów:

```
wyrazy = ['jabłko', 'kiwi', 'banan', 'arbuz', 'ananas']
długości_wyrazów = {w: len(w) for w in wyrazy}
print(długości_wyrazów)

{'jabłko': 6, 'kiwi': 4, 'banan': 5, 'arbuz': 5, 'ananas': 6}
```

Proszę mnie o coś zapytać:-)

Siódma sztuczka: Prawdziwe i nieprawdziwe obiekty

Prawdziwe i nieprawdziwe obiekty

Każdy obiekt w Pythonie ma wartość logiczną, której możemy użyć bezpośrednio w instrukcji warunkowej <u>if</u>:

```
if obiekt:
    print('Obiekt jest prawdziwy (truthy)')
```

```
if not obiekt:
    print('Obiekt jest nieprawdziwy (falsy)')
```

Nieprawdziwe obiekty

```
False — jedna z dwóch wartości logicznych
0 i 0.0 — zero całkowite i rzeczywiste
"lub "" — pusty łańcuch znaków
[] — pusta lista
() — pusta krotka
{} — pusty słownik
set() — zbiór pusty
None — specjalny obiekt, który reprezentuje brak wartości
```

Prawdziwe obiekty

Wszystkie inne obiekty, na przykład:

```
True — jedna z dwóch wartości logicznych

1 lub 2.5 — niezerowe liczby całkowite i rzeczywiste
'ser' lub "szynka" — niepuste łańcuchy znaków
['mielonka', 'szynka'] — niepuste listy
(3, 5) — niepuste krotki
{'ser': 4.99, 'szynka': 49.99} — niepuste słowniki
{'Ala', 'As'} — niepuste zbiory
```

Prawdziwe obiekty

```
Zamiast pisać tak:
```

```
lista = []
if lista != []:
    print('Lista nie jest pusta')
else:
    print('Lista jest pusta')
```

albo tak:

```
if len(lista) > 0:
    print('Lista nie jest pusta')
else:
    print('Lista jest pusta')
```

można pisać tak, jak na następnym slajdzie

Prawdziwe obiekty

```
Przykład:

lista = []
if lista:
    print('Lista nie jest pusta')
else:
    print('Lista jest pusta')
```

```
albo*:
if not lista:
   print('Lista jest pusta')
else:
   print('Lista nie jest pusta')
* Radzę unikać not
w warunkach, jeśli to możliwe
```

Takie funkcje, które przydają się w wielu programach, zapisuje się w <u>modułach</u>

Moduł to po prostu plik tekstowy z rozszerzeniem .py

Aby używać funkcji z jakiegoś modułu, należy zaimportować ten moduł

Dobry zwyczaj: importowanie modułów na początku innych modułów

Tak się importuje moduł:

import nazwa_modułu

Tak się potem wywołuje funkcje z tego modułu:

nazwa_modułu.nazwa_funkcji(argumenty_funkcji)

Tak można importować moduł, który ma długą nazwę:

import długa_nazwa_modułu as nazwa

Tak się potem wywołuje funkcje z tego modułu:

nazwa.nazwa_funkcji(argumenty_funkcji)

Tak można importować z modułu tylko wybrane funkcje:

from nazwa_modułu import funkcja1, funkcja2, funkcja3

Potem wywołujemy te funkcje tak, jakby były zdefiniowane w tym module, w którym są wywoływane <u>Nie podajemy</u> nazwy modułu, w którym są zdefiniowane

funkcja1(argumenty_funkcji)

Tak można zaśmiecić "przestrzeń nazw" nie wiadomo czym. Proszę tak nie robić:

from nazwa modułu import *

Biblioteka standardowa

Biblioteka standardowa

Python szuka modułów w określonej kolejności:

- + najpierw sprawdza folder, z którego uruchomiono program
- + potem sprawdza foldery ze zmiennej sys.path

Foldery ze zmiennej sys.path zawierają bibliotekę standardową i być może biblioteki zewnętrzne

Niektóre moduły biblioteki standardowej

Biblioteka standardowa jest zawsze zainstalowana razem z Pythonem

Biblioteki zewnętrzne trzeba instalować osobno

W bibliotece standardowej Pythona jest około 160 modułów. Omówię kilka funkcji z 4 modułów

Modult math

Moduł math zawiera popularne funkcje i stałe matematyczne

import math print(math.pi)

3.141592653589793

Funkcja math.log(x, podstawa=e) zwraca logarytm x o danej podstawie. Jeśli podstawa nie jest podana, używa podstawy e=2.718281828459045...*, czyli zwraca <u>logarytm</u> naturalny

* e z dokładnością do 15 miejsc po przecinku równa się 2 przecinek 7, potem dwa razy rok urodzenia Lwa Tołstoja, czyli 1828, a potem kąty równoramiennego trójkąta prostokątnego: 45, 90, 45

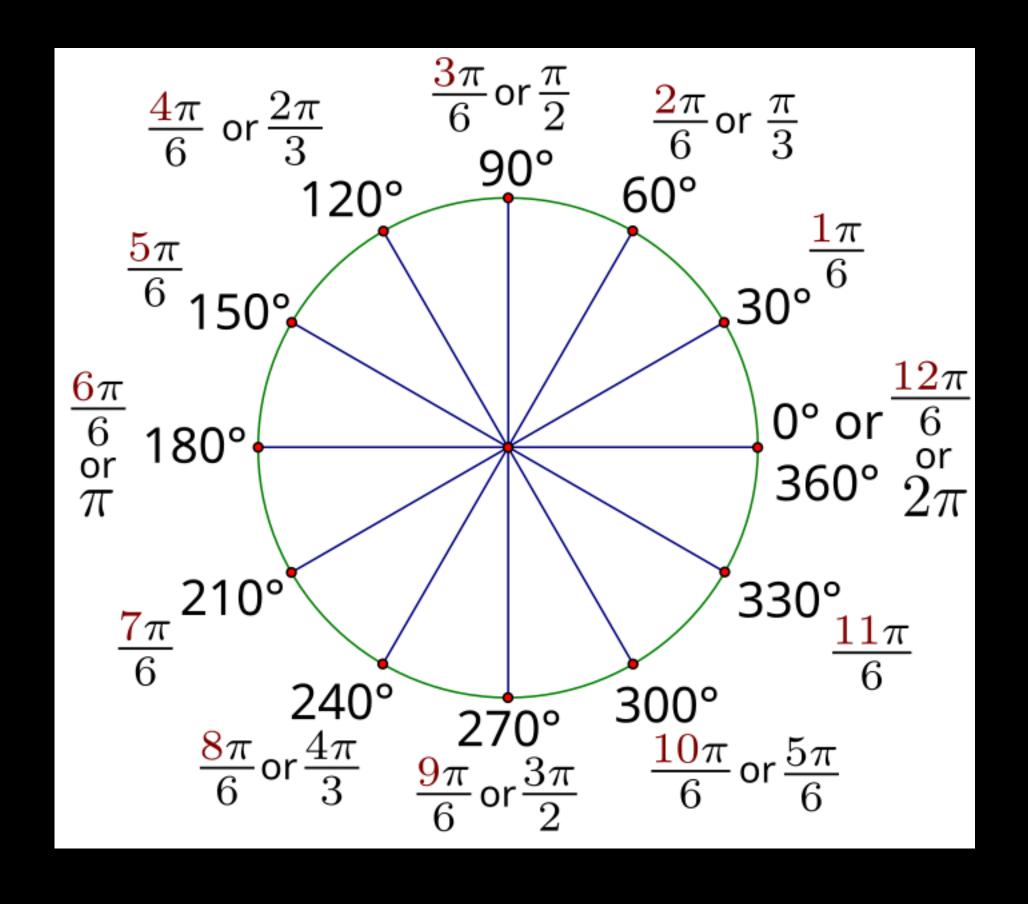
Funkcje math.sin(x), math.cos(x) i math. $tan(x)^*$ zwracają sinus, cosinus i tangens x

<u>Uwaga</u>: x musi być podane w mierze łukowej, czyli w radianach, <u>nie</u> <u>w stopniach</u>

* Niektórzy myślą że język symboli matematycznych jest uniwersalny. To prawda, ale są drobne różnice między narodami. Anglosasi skracają tangens do "tan", a my do "tg". Ale to jeszcze nic: Włosi nazywają sinus "seno", więc skracają go do "sen":-)

Aby zamienić kąt wyrażony w stopniach na radiany, należy użyć funkcji math.radians(kąt)

import math
print(math.radians(60))
1.0471975511965976

Funkcja math.sqrt (od "square root") oblicza pierwiastek kwadratowy, co daje ten sam wynik, co podniesienie liczby do potęgi 0.5:

```
import math
print(math.sqrt(9))
print(9 ** 0.5)
3.0
3.0
```

Modul statistics

Moduł statistics

Moduł statistics zawiera podstawowe funkcje statystyczne Funkcja statistics.mean oblicza średnią arytmetyczną listy liczb

```
import statistics
ceny = [2, 5, 4, 4]
print(statistics.mean(lista))
print(sum(lista) / len(lista))
3.75
3.75
```

Moduł statistics

Funkcja statistics.median oblicza medianę listy liczb. Ta lista nie musi być posortowana

```
import statistics
print(statistics.median([1, 2, 4, 8, 3]))
3
```

Modulrandom

Moduł random

Moduł random służy do generowania losowych liczb

Funkcja random.randint(a, b) (od "random integer") zwraca przy każdym wywołaniu losową liczbę całkowitą między a i b włącznie

Tak się symuluje rzut kostką do gry:

```
import random
print(random.randint(1, 6), random.randint(1, 6), random.randint(1, 6))
4 5 1
```

Moduł random

Funkcja random.choice(kolekcja) zwraca przy każdym wywołaniu losowy element kolekcji. Nie zmienia kolekcji

```
import random
owoce = ['jabłko', 'gruszka', 'banan']
print(random.choice(owoce), random.choice(owoce),
    random.choice(owoce))
banan gruszka banan
```

Modul urlib

Moduł urllib

Pakiet modułów urllib (od "URL library"; <u>URL</u> to <u>Uniform</u> <u>Resource Locator</u>, czyli adres internetowy) służy do odczytywania danych z Internetu
Najważniejszy moduł tego pakietu to urllib.request

Moduł urllib

Szablon pobierania danych z Internetu:

```
import urllib.request
with urllib.request.urlopen('https://www.example.com') as response:
    print(response.read().decode('utf-8'))
```

To wszystko na dziś Proszę mi zadać pytanie:-)

Czy każdy z was zrozumiał wszystko z tego wykładu?

Do zobaczenia na następnym wykładzie o wyrażeniach regularnych Gdybym był genetykiem, z całego Pythona zapamiętałbym tylko wyrażenia regularne:-)

Źródła zdjęć

https://commons.wikimedia.org/wiki/ File:30 degree rotations expressed in radian measure .svg